ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ – PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT – 2026

# DIVLAND – co jsme o krajině, jejích ekosystémech a biodiverzitě zjistili?

*RNDr. Dušan Romportl, Ph.D.*

*Výzkumný ústav pro krajinu, v.v.i.*

*Číslo a název projektu: SS02030018 Centrum pro krajinu a biodiverzitu*

*Program: Prostředí pro život*

*Klíčová slova: dynamika krajiny; biodiverzita; lesní ekosystémy; agroekosystémy*

*Typ příspěvku: přednáška*

Centrum pro krajinu a biodiverzitu (DivLand) si od počátku řešení kladlo za cíl vytvořit provázaný systém hodnocení jevů a procesů definujících současnou podobu krajiny, jejích ekosystémů a na ně navázané biodiverzity. Vedle zastřešující, obecné úrovně krajiny a biodiverzity byla specifická pozornost věnována lesním ekosystémům a agroekosystémům, z hlediska ohrožení biodiverzity byl pak důraz kladen na procesy biologických invazí.

Konsorcium jedenácti institucí se tak soustředilo na řadu různorodých úkolů, které reflektovaly zadání ze strany MŽP – od velmi širokých obecných otázek změn prostředí vlivem klimatické změny až po velmi specifické úkoly odrážející aktuální společenskou poptávku (jako např. vyhodnocení kůrovcové gradace). Pro řešení takto pestré palety výzkumných úkolů bylo nutné nastavit jednotný metodický rámec. Řešení projektu se typicky odehrávalo v návazných krocích (1) hodnocení stavu a dosavadního vývoje, (2) identifikace trendů & predikce budoucího vývoje, (3) syntéza & návrh agregovaných indikátorů, (4) návrhy adaptačních / mitigačních opatření shrnuté ve výstupech projektu.

Většina odborných úloh, kterými se centrum zabývalo, byla řešena na prostorové úrovni celé České republiky, v odůvodněných případech se pak specifické analýzy odehrávaly v modelových územích. Těmi byly buďto zavedená pilotní území pro experimentální výzkum a aplikaci návrhů opatření, nebo šířeji pojaté reprezentativní typy krajin, resp. ekosystémů.

Z hlavních výstupů projektu lze vyzdvihnout zejména návrh Národního monitoringu krajiny, interaktivní Katalog klimatických opatření, komplexní hodnocení klimatické a živinové limitace lesních ekosystémů včetně modelu vývoje do r. 2060, Typologii agrosystémů z hlediska jejich ohrožení změnou klimatu, návrh Monitoringu půdní bioty, Databanku invazních fytopatogenů, Klasifikaci biotopů dle rizika invazí či návrh Komplexního hodnocení biodiverzity v ČR.

Vedle množství špičkových publikací tak projekt přinesl řadu aplikovaných výstupů, které v podmínkách tuzemské ochrany přírody, správy krajiny a strategického plánování v době provázaných dynamických změn prostředí dosud chyběly.